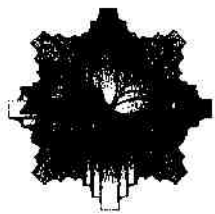

12.11.2014 [R]

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

BIURO KONTROLI
WYDZIAŁ SKARG I WNIOSKÓW

ul. Puławska 148/150; 02-624 Warszawa; tel. 22 60 124 61 fax 22 60 135 71
skargi.kgp@policja.gov.pl

Warszawa, dnia 7 listopada 2014 r.

Is- 11842/10698/14/MSS

Pani Katarzyna Szymielewicz
Prezes
Fundacji Panoptikon
ul. Orzechowska 4 lok. 4
02-068 Warszawa

W nawiązaniu do korespondencji z dnia 2 października 2014 r., uprzejmie informuję, iż podnoszone zagadnienia znalazły się w zainteresowaniu Prokuratury Generalnej, która w piśmie z dnia 5 kwietnia 2013 r. - przesłanym do Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie - zajęła stanowisko w przedmiotowej sprawie. Z racji usytuowania i merytorycznego przygotowania, organy prokuratorskie sprawują nadzór nad działaniami Policji, między innymi wydając wytyczne co do - wynikającego z przepisów prawa - trybu postępowania funkcjonariuszy w toku realizowania ustawowo określonych zadań.

W tym miejscu uprzejmie przypominam - dla przejrzystości rozważań - iż *sensu largo* proces ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń, obejmuje nie tylko stadia procesu karnego, ale również etap działań operacyjno - rozpoznawczych. Według art. 13 ust. 2 i 3 *Prawa prasowego* (Dz.U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.), nie wolno publikować danych osobowych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe. Norma prawna reguluje zatem sytuację prawną w omawianym zakresie podejrzanego oraz oskarżonego. Należy wyraźnie zaznaczyć, że w polskiej procedurze karnej pojęcie osoby podejrzanego nie jest tożsame z pojęciem podejrzanego. Najprościej rzecz ujmując, osobie podejrzanego nie wydano postanowienia o przedstawieniu zarzutów, ani nie przystąpiono do przesłuchania jej w charakterze podejrzanego. Dopiero wraz z podjęciem tych czynności przez organy ścigania osoba podejrzana traci swój status i staje się formalnie podejrzanym (art. 71 § 1 k.p.k.). W toku procesu karnego decyzje o publikacji wizerunku podejrzanego albo oskarżonego o popełnienie przestępstwa podejmuje prokurator albo sąd.

Należy podkreślić, że podstawą prawną działania funkcjonariuszy Policji w niniejszej sprawie - czyli na etapie czynności zmierzających do ustalenia sprawcy przestępstwa - są przepisy ustawy *o Policji*. Publikacja wizerunku w celu identyfikacji, czyli ustalenia danych personalnych osoby podejrzanego, nie znajduje oparcia w przepisach *Kodeksu karnego* i w przepisie *Prawa prasowego*.

14P/2014

Zgodnie z art. 1 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy *o Policji* (Dz.U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.), Policja jest formacją służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego, a do jej podstawowych zadań należy m.in. wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców. Policja realizuje zatem odmienne zadania niż prasa, która – zgodnie z art. 1 *Prawa prasowego* – korzysta z wolności wypowiedzi i urzeczywistnia prawo obywateli do ich rzetelnego informowania, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej. Innymi słowy, celem działania Policji w niniejszej sprawie było ustalenie i zatrzymanie sprawcy przestępstwa.

Zgodnie z art. 20 ust. 2a pkt 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji*, Policja może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać i wykorzystywać w celu realizacji zadań ustawowych informacje, w tym dane osobowe, o osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, także bez ich wiedzy i zgody.

Artykuł 20 ust. 2b pkt. 1-5 ustawy o Policji wskazuje, że informacje te dotyczą osób, o których mowa w ust. 2a i mogą obejmować dane osobowe, wskazane w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. *o ochronie danych osobowych* z tym, że dane dotyczące kodu genetycznego obejmują informacje wyłącznie o niekodującej części DNA, odciski linii papilarnych, zdjęcia, szkice i opisy wizerunku, cechy i znaki szczególne pseudonimy oraz informacje o miejscu zamieszkania lub pobytu, wykształceniu, zawodzie, miejscu i stanowisku pracy oraz sytuacji materialnej i stanie majątku, dokumentach, przedmiotach, którymi sprawca się posługuje, sposobie działania sprawcy, jego środowisku i kontaktach, sposobie zachowania się sprawcy wobec osób pokrzywdzonych (art. 20 ust. 2b pkt. 1-5 ustawy o Policji). Zatem stosownie do dyspozycji art. 20 ust. 2b pkt 3 ustawy o Policji, informacje, o których mowa w art. 20 ust. 2a, mogą obejmować m.in. zdjęcia, szkice i opisy wizerunku.

Reasumując, podstawą prawną publikacji wizerunku – jak określono w Pani piśmie „osoby podejrzewanej” o popełnienie przestępstwa - są powyżej przywołane przepisy ustawy *o Policji*. Przedmiotowa ustawa nie uzależnia wykonywania takich czynności od decyzji procesowej prokuratora, tym bardziej, że dotyczą czynności operacyjnych. W związku z powyższym organem uprawnionym do podjęcia decyzji o publikacji wizerunku w celu ustalenia danych osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa jest Policja w ramach ustawowych kompetencji i decyzja ta nie wymaga akceptacji prokuratora. Zatem przywołane powyżej przepisy stanowią podstawę prawną do zamieszczania na internetowych stronach policyjnych zdjęć z kamer monitoringu wizyjnego, na których znajdują się wizerunki osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że dodanie ust. 1a-1c w art. 20 ustawy *o Policji* było konsekwencją utraty mocy art. 20 ust. 2 ustawy *o Policji*, co nastąpiło na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2005 r. (sygn. K 32/04). Trybunał Konstytucyjny uznał w tym wyroku art. 20 ust. 2 ustawy o Policji za niezgodny z art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 *Konstytucji*, gdyż przepis ten nie precyzował, w jakich sytuacjach można gromadzić informacje o osobach podejrzanych o popełnienie przestępstwa ściganego z urzędu, i nie określał rodzajów tych informacji w sposób wyczerpujący. Aktualnie obowiązujące przepisy art. 20 ust. 1a-1c ustawy *o Policji* zostały uchwalone przez ustawodawcę w zgodzie z treścią niniejszego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego. Należy zatem przyjąć, że przepisy te spełniają konstytucyjny warunek ich niezbędności (konieczności) ograniczeń w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw w demokratycznym państwie prawnym oraz zachowują zasadę proporcjonalności. Zasada ta nakazuje stosowanie środków, które umożliwiają skuteczną realizację zamierzonych celów, stosowanie środków niezbędnych (czyli najmniej uciążliwych dla obywateli) oraz zachowanie

odpowiedniej proporcji między korzyścią, jaką przynoszą zastosowane środki, a ciężarem nałożonym na obywatela.

Odnosząc się do naruszenia przez funkcjonariuszy Policji w omawianym przypadku dóbr osobistych człowieka, nie budzi wątpliwości, że wizerunek człowieka i jego dobre imię są w kodeksie cywilnym jednymi z najsilniej chronionych dóbr osobistych. Jednak w przypadku, gdy naruszenie tych dóbr osobistych nie jest bezprawne, tak jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, ochrona taka nie przysługuje (art. 24 § 1 *in fine* k.c.). Zgodnie z panującym w prawie polskim cywilnym obiektywnym pojęciem bezprawności, działaniem bezprawnym jest działanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, a bezprawność wyłącza działanie mające oparcie w przepisach prawa, zgodne z zasadami współżycia społecznego, działanie za zgodą pokrzywdzonego oraz w wykonywaniu prawa podmiotowego (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1989 r., II CR 419/89, OSP 1990/11-12/377). Skoro w omawianym przypadku funkcjonariusze Policji działają na podstawie i w granicach uprawnień, jakie daje im ustawa o Policji, nie można skutecznie podnosić przed sądem, że publikowanie na internetowych stronach policyjnych zdjęć z kamer monitoringu wizyjnego - na których znajdują się wizerunki osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego - jest działaniem bezprawnym.

Jednocześnie informuję, że Komenda Główna Policji uczestniczy w zainicjowanych przez MSW pracach legislacyjnych, zmierzających do kompleksowego uregulowania kwestii dotyczących instalacji i wykorzystania monitoringu wizyjnego.

Z poważaniem
NACZELNIK
WYDZIAŁU SKARG I WNIOSEK
BIURA KONTROLI
KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI
mł. insp. Agnieszka PAJEWSKA